

CHEMAREA

TINERIMEI ROMÂNE

ABONAMENTUL :

Pe un an Lei 180—
Pe un jumătate an Lei 90—
Pe 3 luni Lei 40—

ANUNȚURI DUPĂ TARIF SE PRIMESC LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI

CLUJ, STRADA REGINA MARIA No. 19

REDAȚIA :

Cluj, Strada Regina Maria Nr. 11. — Telefon 13—31

ADMINISTRAȚIA :

Cluj, Strada Regina Maria Nr. 19. — Telefon 10—86

Sfârșit de regim

Goană nebună. Marele partid al afa- cerilor veroase a deschis igghiabul tan- crezilor barați în nesățul lor imens, a dat semnalul jafului general, al ulti- mului atac contra averii publice. O adevărată febră a cuprins ceata sam- sarilor și șperțarilor cari fără rușinare despoesc buzunarele Statului și în cele din urmă ale contribuabililor. Droaia de legi votate cu viteză, ce constituie un record și față de „parlamentul Reșiței”, aranjamentele de ultima oră, graba cu care se strecoară cele mai importante legi de ordin economic, sunt tot atâtea semne de sfârșit de regim.

Se poate să ne înșelăm — nimeni nu poate fi profet în țara lui — dar oricine va recunoaște că în ritmul acesta de căzăcească sălbatică e ceva din grija regimurilor cu o activitate nulă în ceea ce privește binele obștesc, și care pe lângă că în decursul existenței sale nu s'a îngrijit de altceva decât sacra familie liberală, își pardosește dru- mul retragerii cu perini moi, se apro- vizionează cu merinde din belșug pen- tru o lungă și idilică opoziție, dând loviturile de ultima oară. E ceva putred în viața acestui regim, miroasă ceva a mortăciune.

Guvernul simte că i-a sunat ora despărțirii de putere, știe că ce a fost nu va mai reveni și că era de legali- tate și a stabilității ordinei de drept, ale cărei temelii le va pune guvernarea partidului național-țărănesc, va ridica moralul, demnitatea și curajul civic, va fi o epocă de aur și izvorul civilizației adevărat occidentale.

Salutul de adio vibrează cu tristețea pe buzele beneficiarilor guvernării.

Cât a dat un Ion Brătianu, ca de Vintilă și de constantineștii regimului să nu mai vorbim, pentru artă, pentru bibliotecă, pentru instituții culturale și sociale? Ce au dăruit spoliatorii acestui popor din avutul lor propriu pentru asemenea scopuri? Nimic și iar nimic!

Vă închipuiți ce va lăsa în cassa Statului această ceată de lăcuste hrăpă- rețe și devastatoare în numele sacralui patriotism, când vor executa pentru ultima oară testamentul „prin noi și pentru noi înșine.”

Și atunci să nu se mire nimeni dacă imensele averi acumulate pe nedrept și nemuncite din bani publici, din imen- sele bogății monopolizate ale acestei țări, vor trebui să se întoarcă în vistieria Statului pentru a fi puse în serviciul neamului, a promovării binelui obștesc.

Trucurile.

Am fost la procesul studentesc. Am avut prilejul să-mi verific toate presupunțiile asupra nevinovăției, celor aruncați fără nici un cri- teriu în umezeala Inchisorilor militare. În decursul celor patru zile, în cari s'a desfășurat procesul s'au demascat multe din păcatele unui regim ticălos, multe din răcilele cari sapă la temelia vieții noastre de stat. Și faptul cel mai important este stabilită — până acum zădăr- nică prin toate mijloacele posibile — stabilirea răspunderii guver- nului în cele întâmplate la Oradea-Mare. A reieșit aceasta clar din poziția dlui Lorin Popescu — făcută sub prestare de jurământ — cât și din a dlui Cronț ori ceilalți martori. Conducătorii studenției au declarat că o. subs cretar Tătărescu este implicat direct în des- șurarea congresului oela Oradea.

Dar guvernul conștientă și ispășitori. Și-atunci a r-curs la trucuri. D. colonelul Albu, comandantul pieții Oradea — a măruiri-it că prin trucul eliberării unor bilete de circulație în oraș — a invitat mulți studenți la poliție. Se'nțelege s'au conformat și au căzut în cur-a dlui colonel — tocmai studenții nevinovați — cari fără se bănuiescă ceva au plecat la prefectura poliției. Aici li-s'a luat o declarație, pe urmă au fost puși în libertate.

După mai bine de o lună s'a emis contra lor mandat de arestare și-au fost aruncați în t-mniți. Iată felul în care guvernul liberal ce rcă să fugă de răspundere. D. Duca care declară platonice deat-ă ori în Parlament, că își ia întreaga răspundere, astăzi satisface opinia publi- că prin: trucuri. Nimic nu s'a putut dovedi în sarcina vre-unui inculpat. Și cu toate astea 10 dintre ei au rămas „tapi ispășitori”.

Studențimea a fost provocată la Oradea-Mare. S'a dovedit că existau mulți agenți streini s'a d clarat sub prestare de jurământ, că s'a aruncat pe studenți apă fieră, l-mne, p-ctre.

După doi studenți s'a tras dintr'o curte un foc de revolver.

Guvernul, care a avut nevoie iminentă să creieze d-versiuni în politica internă, ca autor moral a dat mână liberă agenților p ovo- catori. Keller și Weiszlovits au așătat deas-menea spiriului studențimii.

La toate acestea, firește, s'a r-acionat.

Studenții însă nu pot fi invinuiți și condamnați pentru tot ce s'a întâmplat la Oradea. Căci s'a dovedit că a fost devastat chiar palatul episcopului Ciorogariu — care fusese declarat președinte de onoare al congresul i. Or; cine își poate imagina că studențimea română a putut săvârși acest act reprobabil.

Noi nu o credem! T-pii ispășitori cari suferă în umezeala Inchi- sorilor nu sunt decât victimele unor trucuri ticăloase. B. Gr.

Ardealul fierbe

Revolta firească pe care au deslăn-țuit-o descendenții Fanarului prin exclu- derea d-lui Vaida-Voevod din parla- mentul României întregite, tremură și azi în suflul mahnit al poporului transilvănean. Solidarizar-a parlamentarilor ardeleni, adevărații reprezentanți legali ai Ardealului, în jurul marelui român Alexandru Vaida-Voevod, a avut un ră- sunet splendid, semnificativ pentru edu- cația civică a Ard lenilor. Marșul trium- fal al d-lui Vaida, primirea entuziastă și spontană pe care i-a făcut-o Ardealul este un avertisment în plus pentru gu- vern, că nu se mai poate tolera ostra- cizarea sistematică din partea camarilei. Hotărârea fermă a pop-urului de a nu mai tolera fărădelegile și batjocura neobrazată a bandei organizate în pasa- lăcuri de exploatare, a găsit o semni- ficativă expresie în glasul celor cari au alergat dela sute de kilometri pentru întâmpinarea și sărbătorirea d-lui Vaida- Voevod.

Mille de săteni cari au salutat pe d-l Vaida, simbolul luptelor noastre glorioase din trecutul nu prea îndepărtat, au dovedit încă odată iubirea și devo-

tamentul lor față de conducătorii firești ai poporului. Promtitudinea cu care au știut să protesteze contra actelor de- scenerate ale oligarhiei liberale, arată că sunt g-ta să răspundă la chemarea conducătorilor firești

Ardealul fierbe! Nu sunt destule ne- mulțumiri și umiliri ce v n din partea copoilor regimului, nu este destul de mare mizeria și amărăciunea, demenții dela cărma Statului au crezut de bine să pună vârf acestor nemulțumiri prin ofensa de neertat pe care au adus-o Ardealului prin excluderea d-lui Vaida, și care ofensă a produs torente de in- digne în toate păturile sociale, fără deosebire de naționalitate.

Ardealul fierbe căci nu mai poate suporta domnia fanarioșilor, lipsiți de elementarul bun simț, el este hotărât să doboare cu orice preț regimul ticălos de azi. E prea mare întrăzneala și cinismul acestor descendenți ai șperțului și furturilor de urne!

Doamne, dă-le minte să se retragă din vreme în vre-un port, căci cine ar put a garanta liniștea și ordinea în cazul unei deslănțuirii a furiei poporului.

Studentul

Forța dinamică, a tradiționalismului studentesc dezvoltată sub diverse impre- jurări, a diferențiat sufletul studentesc. Uniunea oricât se străduiește să armo- nizeze cele două forțe tradiționale prin- cipale, nu-i reușește. Sunt prea mari diferențele de concepții și principii.

Față de concepția de a pune studen- țimea în slujba politicii militante sco- țându-o din laboratoare pe străzi, ali- mentat de dorința unui guvern slăbănog, ce se menține numai prin teroare și suprimarea libertăților pentru a-și pre- lungi hibrida-i existență prin diversiuni rușinoase, cari aruncă o pată rușinoasă nu numai asupra studențimei, ci și asupra națiunii întregi, se r-dică marea majoritate a studențimei, care nainte de toate își face datoria față de carte. Și sunt luptătorii libertăților, sunt pionii unei democrații adevărate și stâlpii unui naționalism sănătos, care nu se manifestă prin sparg-rea geamurilor ci opune pumnului tiraniei stâncă con- științei, de care se vor turti mâinile sacrilege.

Dintre primii vor eși agenții provo- catori și delatorii, cari pentru slujba lor rușinoasă vor fi răsplățiți din par- tea guvernului cu burse, cari le vor asigura v-ața strălucitoare din Paris; iar dintre cei din urmă vor eși adevă- ratii eroi ai cauzei naționale.

P ocesul studentesc din Cluj are me- ritul de a fi ridicat vâlul de pe afaceri e din Oradea și Cluj lăsând să se vadă mâna guvernului, care încă ar fi fost dispus să mușamalizeze devastările din Oradea, care era obiectivul inițial.

Marea majoritate a studențimii are tradiția acelor falnici înaintuși, cari n'au spart geamuri, ci au distrus gra- nițe, n'au fost în slujba guvernelor ticătoase ci au luptat contra lor.

Azi se ridică studentul, care poartă în sine modestia sobră a bisericuțelor arhaice pe a căror grinzi seculare sunt încruste te vieliile veacurilor trecute, care poartă în inimă tezaurul doinelor i reflexul ciudat al duiosului fremăt de codru. Azi se ridică studentul, care poartă în sine sărăcia și cinstea unui neam, față de descendenții detracți ai tuturor viciorilor, față de vlăstarele bizan- tine, cari oartă cu sine moralu bizară a unui fanar apus.

Umbrele întărziate ale unui trecut dis- prețuit și laș cărora le-a succes la Ora- dea și Cluj se intineze încă odată nu- mele studentului român, nu au de a face cu st denți-neu română. Carnetul de cursuri nu dă drept nici unuia să desfigureze efigia morală a sufl tului românesc și a caracterului daco-român.

Studenți români, de partea voastră găsiți pe toți aceia, cari și după ce au părăsit bănciile universității păstrează și azi adevărata tradiție studentescă.

Dr. Emil Pop

Procesul politic al dezordinilor dela Oradea-Mare.

Amestecul direct al guvernului în cele întâmplare cu ocazia congresului studentesc. - Depoziția d-lui Lorin Popescu. - Trucurile. - Harababura între autoritățile civile și cele militare. Weiszlovits a fost întotdeauna dușman al Românilor. - Provocările.

Reportaj special.

În zilele de 28, 29 Februarie, 1 și 2 pumnal, în loc de revolver, căci permisul de a purta armă i-s'a refuzat în repetite rânduri. Cu acest pumnal a rănit și pe studentul Diaconescu, care a intrat pașnic în hotel, D. I. C. Cătuneanu descrie precis firea provocătoare a acestui om iar d. ziarist Samarineanu întrebând fiind că ce păreri are societatea minoritară orădeană despre Weiszlovits, a declarat că i-s'a spus: *Păcat că acest Weiszlovits n'a fost omorât!*

Provocările.

Din desbaterea procesului a rezultat următorul fapt: *că dezordinile au fost cauzate de provocări.*

S'a pretins că s'a aruncat pe studenți, din etaje, apă fierdă, pietre, bucăți de lemn și de sticlă. Un martor a declarat că a fost atacat cu un foc de revolver, pe când mergea pe o stradă dela periferia Orăzii.

S'a susținut că ziaristul jidan *Fleischer*, n'a venit pe scena unde se ținea congresul decât tot ca să atâte, să provoace spiritul studenților, cari își vedeau liniștiți de chestiunile programului lor. *Căpitanul american Keller*, care a avut impertinența să protesteze asupra unui lucru ce domniei sale nu i-a convenit, în plin congres, sigur că n'a făcut decât să tulbure și mai mult sufletele agitate ale studențimii. Pe urmă a venit cazul lui Weiszlovits care a rănit grav pe studenții amintuți. După depoziția mai multor martori reiese că 4000 de comuniști stau gata să atace pe studenți. *Deci studenții au fost provocați.* Cine a pus la cale provocarea? Cine a fost interesat? Ca victimă a Congresului dela Oradea, pământul a înghițit trupul studentului Voloacă, despre care în primele zile se credea că dispăruse. De fapt el fusese internat la spital iar în chinuri grozave muri, în urma răni primite la Oradea. Guvernul însă nu vedem să ia nici o măsură asupra agresorilor. Weiszlovits este lăsat să se bucure de toate binefacerile libertății, iar studenții, în cea mai mare parte nevinovați sunt aruncați în închisoare. Condamnarea fără nici un criteriu de drept ar trebui să înceteze. Nu ne trebuie tapi ispășitori. Din cele ce vor urmă se va putea deduce precis că nici împotriva victimilor procesului de acum nu s'au putut administra probe de vinovăție. Toți martorii au depus favorabil iar singurul martor în care conta acuzarea, d. col. *Albu* s'a pretat doar la mărturisirea trucurilor. Iată acum detaliat desfășurarea procesului.

Trucurile.

D. colonel *Albu*, comandantul pieții Oradea ca principal martor al acuzării, a făcut o semnificativă depoziție. Fiindcă era vorba de jurământul prestat, d. colonel *Albu* a trebuit să mărturisască adevărul.

Toți studenții cari se află azi pe banca acuzării, au ajuns aici printr'un truc. — Sub motivul eliberării unor bilete de liberă circulație prin oraș d. col. *Albu* i-a trimis la poliție. Studenții s'au dus de bună voie. Acolo li-s'a luat o declarație și-apoi au fost puși în libertate. După o lună, mai mulți au fost arestați și aduși în închisoarea militară din Cluj. Iată trucul acestui domn *Albu* — care a aruncat la închisoare în mod fraudulos, un număr destul de însemnat de studenți, fără ca să se fi putut stabili precis o faptă asupra lor — care să atragă aplicarea codului penal.

Harababura între autoritățile civile și cele militare.

D. procuror *Moscu* a declarat sub prestare de jurământ că nu se știe, dacă sarcina menținerii liniștii în timpul congresului cădea asupra autorităților civile ori cele militare.

Jidanul Weiszlovits dușmanul Românilor.

Aproape toți martorii cari au fost interogați asupra celor ce știu despre Weiszlovits, au declarat că acesta este un om pătimăș și dușmănos intereselor noastre naționale. În 1918 hotelierul Weiszlovits a refuzat să adăpostiască în hotelul său pe ofițerii armatei române.

Weiszlovits a insultat un maior român și a chemat la duel pe un general român. Poartă la sine întotdeauna un

După masă.

Se continuă audierea celorlalți inculpați. Sunt emoționante în special mărturiile făcute de studentul *Barbu*, care aproape plângea și de croitorul orădean *Sighet*. Cel dintâiu teolog în anul IV al facultății de teologie din București — susține din munca lui pe frații săi mai mici iar acum este informat că proprietarul casei vrea să-i dea afară frații și surioara mai mică. Croitorul *Sighet* declară că a fost arestat când mergea după un medic pentru mamă-sa care era grav bolnavă.

După ascultarea fiecărui acuzat în parte se trece la audierea martorilor. *Dl Udrescu Vasile*, judec. instructor în Oradea declară că întrucât cercetările în afacerea Weiszlovits încă nu sunt terminate, nu poate spune nimic.

Dl Gussi Aurel, inspector la siguranța din Oradea dă prețioase amănunte asupra caracterului antiromănesc al hotelierului Weiszlovits. Martorul crede pe Weiszlovits capabil de orice rău care s'ar îndrepta împotriva țării noastre, dat fiind dușmănia sa pătimăș în contra oricărui român patriot.

Dl Moscu primprocuror Oradea întrebând fiind că cine este responsabil asupra celor întâmplare la Oradea, declară că nu s'a știut care autoritate este responsabilă cea civilă ori cea militară.

Dl Lt. col. Albu, comandantul pieții Oradea este principalul martor al acuzării. *Dl Colonel Albu* nu poate proba însă cu nimic vinovăția acuzărilor. Mărturisește că arestările studenților s'au făcut printr'un truc în mod cu totul arbitrar și incert. Și-anume invitând pe studenții cari se plimbau pe străzi să meargă la poliție pentru a cere bilet de liberă circulație. Se'nțelege au căzut în cursă cei mai nevinovați cari au căutat să se conformeze invitării dlui colonel *Albu*. La poliție însă în loc de bilet de liberă circulație li s'a cerut să facă o declarație. Pe urmă a fost puși în libertate iar peste mai bine de o lună arestați...

Dl colonel Bunescu, fost prefect al poliției Oradea pe vremea congresului studentesc, este rugat din partea apărării să facă un expozeu mai larg asupra celor petrecute la Oradea, fiind în măsura de a cunoaște ca prefect de poliție, adevărata realitate a lucrurilor.

Martorul declară că studenții au fost provocați. În ce privește ordinele autorităților pentru menținerea liniștii congresului, declară că: există o adevărată harababură între ordinele date de autoritățile civile și cele militare. Depune favorabil pentru avocatul Moldovan și profesorul *Cotruș*.

Describe precis pe Weiszlovits și probează sentimentele acestui om — cu totul streine de românism — ba chiar dușmănoase. Spune că în 1921 Weiszlovits n'a primit în hotelul său ofițeri români de unde reiese că este un element provocator.

Ziua II, 29 Februarie.

Înainte de masă.

Se continuă audierea martorilor. *Lorin Popescu*, președintele Uniunii naționale a studenților creștini. Studenții sunt tratați ca bande de răufăcători — spune dsa — eu sunt președintele lor, sunt deci capul bandei. Nu admitem însă ca o mână de studenți nevinovați să fie aduși pe banca acuzării și supuși adesea conlămnării, ordonate de sus. Nu admitem tapi ispășitori. Dacă guvernul urmărește exterminarea stu-

dențimii, atunci s'o spună pe față. Să aducă pe banca acuzării pe toți cei 6000 de studenți cari au participat la Oradea, cu mine în frunte...

Arată apoi împrejurările între cari s'au petrecut devastările dela Oradea. *Studenții au fost provocați* nu numai de evreii din Oradea dar și anumiți agenți cari au mai provocat și altădată.

Arată apoi cum guvernul a dat libertudine demonstrațiilor, nepresupunând limita la care vor ajunge devastările. Arată fondurile date de guvern pentru alimentarea congresului și legăturile dlui *Tătărescu* cu studenții cari au participat la Oradea. *Dl Lorin Popescu* a expus luându-și deplina răspundere, care este cauza determinantă a celor întâmplare. Din cele spuse rezultă clar un lucru care de astăzi nu va mai putea fi desmintit: amestecul direct al guvernului în dezordinile studentești dela Oradea-Cluj.

După terminarea depoziției dlui comisar regal cere să se interzică publicarea celor spuse de dl *Lorin Popescu*. După o scurtă deliberare, consiliul respinge incidentul.

După masă.

Ședință secretă — Căpitanul Keller a fost plătit pentru inscenare

Procesul devastărilor dela Oradea s'a transformat în proces politic. Acuzății nu mai sunt studenții, ci guvernul, după cum reiese din depoziția dlui *Lorin Popescu*, președintele Uniunii.

Pentru a preîntâmpina publicitatea unor depoziții în defavorul guvernului Consiliul de războiu, în ședința sa de ieri după masă, a ordonat ședință secretă.

Între astfel de împrejurări s'au făcut depozițiile dlui *Cronț* președinte al centrului studentesc din București.

După cât suntem informați depozițiile dlui *Cronț* loveau direct în dl *Tătărescu* și guvern și erau mai detaliate în privința unor fapte asupra cărora dl *Lorin Popescu* n'a insistat îndeajuns.

După depoziția dlui *Cronț* ședința a redevenit publică. Mulți dintre martorii depun favorabil acuzărilor.

Dl Samarineanu, ziarist arată, cum a provocat studențimea căpitanul *Keller*, care a fost bătut de către studenți.

D-sa spune despre căpitanul *Keller* că are dovezi precise că a fost plătit cu o 100 de dolari pentru ca prin inscenarea sa, să ne discrediteze țara și studențimea.

Ședința se suspendă până la orele 9 seara.

Ședința de noapte.

În ședința de noapte urmează audierea martorilor. În linii largi se depune favorabil acuzărilor. Mai mulți martori insistă asupra personalității lui Weiszlovits.

Ziua III, 1 Martie

Înainte de masă.

Se termină audierea martorilor. *Dl Căpitan Negulescu*, comisar regal își susține rechizitoriul. Arată vinovăția acuzărilor, precum și împrejurările între cari s'au săvârșit devastările.

Cere achitarea dlui *dr. Cotruș* avocat, și alor patru calfe, asupra cărora nu s'a putut dovedi nimic.

Pentru ceilalți lasă pedeapsa la apreciere juratilor.

Dl Părvulescu în numele apărării face un scurt istoric al mișcării. Arată

Continuare pe pagina a III-a

